

Asia: VN/10384/2019

Valtionavustustoiminnan sanasto

78 systeemi

Kommentit

-

79 systeemimalli

Kommentit

-

80 ilmiö

Kommentit

-

81 vaikuttava tekijä

Kommentit

-

82 vaikutussuhde

Kommentit

-

83 vaikutusmekanismi

Kommentit

-

84 ilmiön tila

Kommentit

-

85 yhteiskunnallinen tarve

Kommentit

-

86 yhteiskunnallinen hyöty

Kommentit

Mikä on yhteiskunnallisen hyödyn ja päämäärän ero/suhde? Onko jokin yhteiskunnallinen hyöty avustusohjelman päämäärä? Vai johdetaanko tavoiteltavasta yhteiskunnallisesta hyödystä päämäärä?

87 yhteiskunnallinen haitta

Kommentit

-

88 päämäärä

Kommentit

-

89 tavoite

Kommentit

-

90 lopputulos

Kommentit

Lopputulos on arkiajattelulla hankalasti määritelty: ”Lopputuloksena voidaan tilanteen mukaan tarkastella tuotoksia, välittömiä tuloksia tai välittömiä vaikutuksia tai näistä muodostuvaa kokonaisuutta.” Lopputulos voi olla tuotos, välitön tulos tai vaikutus – hankalaa...

91 tuotos

Kommentit

-

92 välitön tulos

Kommentit

Mikä on välittömän tuloksen ja välittömän vaikutuksen ero/suhde?

93 muutos

Kommentit

-

94 vaikutus

Kommentit

-

95 välitön vaikutus

Kommentit

-

96 välillinen vaikutus

Kommentit

Mikä on välillisen vaikutuksen ja yhteiskunnallisen vaikutuksen ero/suhde?

97 yhteiskunnallinen vaikutus

Kommentit

Yhteiskunnallisen vaikutuksen käsite on hankala mieltää, koska se on yksikössä ja koostuu useista välittömistä vaikutuksista. Arkiajattelulla on vaikea hahmottaa, miten useista vaikutuksista voi tulla yksi. Olisi todella tärkeää pystyä kuvaamaan sitä, että yhteiskunnallinen vaikutus syntyy monien eri toimijoiden aikaan saamista useita eri vaikutuksista. Yksittäinen avustuksen saaja tai muu toimija ei pystyy tuottamaan rajallisen määrän vaikutuksia, mutta vaikutusten yhteissummana syntyy yhteiskunnallinen vaikutus. Toisaalta sanastoon on kirjattu "Vaikuttavuus syntyy yleensä monenlaisen toiminnan yhteisvaikutuksesta", miten vaikuttavuus siis eroaa yhteiskunnallisesta vaikutuksesta?

Mikä on yhteiskunnallisen vaikutuksen ja yhteiskunnallisen hyödyn ero/suhde?

98 alueellinen vaikutus

Kommentit

-

99 vaikuttavuus

Kommentit

Mikä on vaikuttavuuden ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ero/suhde?

100 yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Kommentit

-

101 tuottavuus

Kommentit

-

102 taloudellisuus

Kommentit

-

103 laatu

Kommentit

-

104 arviointi

Kommentit

-

105 vaikutusten arviointi

Kommentit

-

106 vaikuttavuuden arviointi

Kommentit

-

107 arvioinnin tarkoitus

Kommentit

-

108 arvioinnin tuotosten käyttäjä

Kommentit

-

109 arviointialue

Kommentit

-

110 arvioinnin kohde

Kommentit

-

111 arviointikysymys

Kommentit

-

112 arviointimenetelmä

Kommentit

-

113 arvioinnin lähtötieto

Kommentit

-

114 arvioinnin tulostieto

Kommentit

-

115 arviointiperuste

Kommentit

-

116 arviointikriteeri

Kommentit

-

117 arvioinnin tuotos

Kommentit

-

118 arviointivastaus

Kommentit

-

119 tulo

Kommentit

-

120 tuotto

Kommentit

-

121 meno

Kommentit

-

122 kulu

Kommentit

-

123 hyväksyttävä kulu

Kommentit

-

124 ei-hyväksyttävä kulu

Kommentit

-

125 arvioidut kulut

Kommentit

-

126 hyväksytyt arvioidut kulut

Kommentit

-

127 hylätyt arvioidut kulut

Kommentit

-

128 raportoidut kulut

Kommentit

-

129 hyväksytyt raportoidut kulut

Kommentit

-

130 hylätyt raportoidut kulut

Kommentit

-

131 hankintameno

Kommentit

-

132 poisto

Kommentit

-

133 hankinta

Kommentit

-

134 kustannus

Kommentit

-

135 välitön kustannus

Kommentit

-

136 välillinen kustannus

Kommentit

-

137 kokonaiskustannukset

Kommentit

-

138 hyväksyttävä kustannus

Kommentit

-

139 ei-hyväksyttävä kustannus

Kommentit

-

140 kokonaiskustannusarvio

Kommentit

-

141 arvioidut kustannukset

Kommentit

-

142 hyväksytyt arvioidut kustannukset

Kommentit

-

143 hylätyt arvioidut kustannukset

Kommentit

-

144 raportoidut kustannukset

Kommentit

-

145 hyväksytyt raportoidut kustannukset

Kommentit

-

146 hylätyt raportoidut kustannukset

Kommentit

-

147 panostus

Kommentit

-

148 oma panostus

Kommentit

-

149 ulkopuolinen panostus

Kommentit

-

150 rahoitus

Kommentit

-

151 ei-rahallinen panostus

Kommentit

-

152 kokonaisrahoitus

Kommentit

-

153 ulkopuolinen rahoitusosuus

Kommentit

-

154 omarahoitusosuus

Kommentit

-

155 hyväksyttävien kustannusten omarahoitusosuus

Kommentit

-

156 ei-hyväksyttävien kustannusten omarahoitusosuus

Kommentit

-

157 yksityinen rahoitus

Kommentit

-

158 julkinen rahoitus

Kommentit

-

159 harkinnanvarainen julkinen rahoitus

Kommentit

-

160 harkinnanvaraisesti osoitettu määräraha

Kommentit

-

161 henkilö

Kommentit

-

162 työntekijä

Kommentit

-

163 vapaaehtoinen

Kommentit

-

164 organisaatio

Kommentit

-

165 hankeorganisaatio

Kommentit

-

166 sidosryhmä

Kommentit

-

167 verkosto

Kommentit

-

168 kumppani

Kommentit

-

169 yhteistyökumppani

Kommentit

-

170 hankkeen rahoittaja

Kommentit

-

171 hankkeen tukija

Kommentit

-

172 hankekumppani

Kommentit

-

173 hankkeen hallinnoija

Kommentit

-

174 hankkeen toteuttaja

Kommentit

-

175 ostopalvelun tuottaja

Kommentit

-

176 ostopalvelun tilaaja

Kommentit

-

177 sopimuskumppani

Kommentit

-

178 kumppanuussuhde

Kommentit

-

179 kumppanuussopimus

Kommentit

-

180 ostopalvelusopimus

Kommentit

-

181 resurssi

Kommentit

-

182 osaaminen

Kommentit

-

183 työpanos

Kommentit

-

184 työväline

Kommentit

-

185 materiaali

Kommentit

-

186 toimintapaikka

Kommentit

-

187 toteuttamisaika

Kommentit

-

188 käytettävissäoloaika

Kommentit

-

189 hanke

Kommentit

-

190 hankkeen perustaminen

Kommentit

-

191 hankkeen hallinnoiminen

Kommentit

-

192 hankkeen suunnittelu

Kommentit

-

193 hankkeen viestintä

Kommentit

-

194 hankkeen sisäinen seuranta

Kommentit

-

195 hankkeen ohjaaminen

Kommentit

-

196 hankkeen ohjaamista tukeva arviointi

Kommentit

-

197 hankkeen lopettaminen

Kommentit

-

198 hankkeen toteuttaminen

kommentit

-

199 hankkeen varsinaisen toiminnan valmistelu

Kommentit

-

200 hankkeen varsinainen toiminta

Kommentit

-

201 hankkeen aikaansaannosten juurruttaminen

Kommentit

-

Yleiset kommentit sanastosta

Voitte kirjoittaa kommenttine alla olevaan tekstikenttään

Edellä oleviin kommentteihimme viitaten.

Vaikuttavuusinvestoimisen osaamiskeskuksen mielestä on myönteistä, että valtionavustuksilla rahoitettavaan toimintaan liittyvää keskeistä sanastoa yhdenmukaistetaan. Parhailtaan kommentoitava oleva sanasto linjaakin kokonaisuutta monilta osin kannatettavalla tavalla.

Vaikuttavuusinvestoimisen osaamiskeskuksen tärkein tehtävä on auttaa julkishallinnon toimijoita vaikutusten eli lopputuloksen hankinnassa. Vaikutusten hankinta tarkoittaa, että julkinen sektori määrittelee haluamansa lopputuloksen, ei sen tuottamisen tapaa. Yksityinen pääoma kantaa (vähintään pääosin) lopputuloksen tuottamiseen liittyvän taloudellisen riskin. Julkinen sektori maksaa toimintaan sijoitetun pääoman takaisin ja sille erikseen sovitun kohtuullisen tuoton vain, jos lopputulokseen päästään todistetusti.

Vaikuttavuusinvestoimisen osaamiskeskus sijaitsee hallinnollisesti työ- ja elinkeinoministeriössä, mutta palvelee koko julkista sektoria. Osaamiskeskus toimii myös yhteistyössä muiden vaikuttavuusinvestoimisen keskeisten toimijoiden, kuten sijoittajien ja palveluntuottajien kanssa vaikuttavuusinvestoimisen koko markkinan kasvattamiseksi.

Vaikuttavuusinvestoimisen osaamiskeskuksen toiminnan lähtökohdat rakentuvat keskeisiltä osiltaan Sitran vuonna 2014 käynnistämään vaikuttavuusinvestoimisen kehittämistyöhön, joka päättyi osaamiskeskuksen toiminnan käynnistymiseen tammikuussa 2020. Lähes koko tuon ajan yksi

kehittämistyön keskeisimpiä lähtökohtia on ollut vaikuttavuusketju-ajattelun hyödyntäminen. Näin toimittaessa vaikuttavuusketjua luetaan kuitenkin tavallisesta poikkeavalla tavalla eli aivan ensimmäiseksi ko. ilmiön osalta määritellään pidemmän aikavälin yhteiskunnallinen eli vaikuttavuustavoite (vrt. vaikuttavuus). Sen jälkeen määritellään ne (muutos)tekijät eli vaikutustavoitteet (vrt. vaikutus), joiden olemassa oleminen varmistamalla ja/tai ne aikaan saamalla lopullinen yhteiskunnallinen vaikuttavuus on synnyttävissä. Vasta edellä mainittujen määrittelyjen jälkeen päätetään ratkaisuisista (käytännön toiminnasta; vrt. tuotos) ja niiden edellyttämistä investoinneista (vrt. panos). Tätä prosessia kutsutaan yhteiskunnallisen hyödyn mallinnukseksi.

Esimerkiksi vaikutusten hankinnan lähtökohdat ajatellaan rakentuvan nimenomaan yhteiskunnallisen hyödyn mallinnuksen avulla. Mallinnus perustuu tavoitellun muutoksen taustalla olevien juurisyiden ja mahdollisuuksien sekä niihin vaikuttamisesta seuraavien laadullisten ja taloudellisten vaikutusten analysointiin. Lopputuloksena syntyvä mallinnus näyttää, millaisia edellä mainittuja hyötyjä toiminnan uudelleen suuntaamisella on mahdollista saavuttaa. Sen perusteella verovarojen käytöstä vastaava taho voi myös määritellä tulosten saavuttamista kuvaavat indikaattorit ja siitä maksettavan palkkion suuruuden. Yhteiskunnallisen hyödyn mallinnusta on hyödynnetty tähän mennessä yhteensä lähes 20:ssä jo päättyneessä ja käynnissä tai valmistelussa olevassa SIB-hankeessa. Lisäksi sitä on sovellettu ja sovelletaan esimerkiksi vaikuttavuuskiihdyttämö-toiminnassa (Impact Accelerator) ja monien eri tahojen yhteistyössä toteuttamassa Hyvän mitta -hankeessa, jonka tuotokset ovat nykyisin laajasti käytössä.

Selkeyden vuoksi olisi myös tarpeen kuvata visuaalisesti, mitkä käsitteet koskevat valtionavustuksen ohjelmatasoa ja mitkä valtionavustusten hakijoita.

Edellä kerrottuun viitaten Vaikuttavuusinvestoimisen osaamiskeskuksen näkökulmasta sanastokokonaisuus sisältää kuitenkin erityisesti kaksi asiaa, jotka vaativat sen mielestä lisätyöstöä:

1. Sanastoehdotuksessa vaikutus- ja vaikuttavuuskäsitteet määritellään monilta osin eri tavoin kuin vaikuttavuusketjuun perustuvassa ja esim. osaamiskeskuksen käyttämässä ajattelussa tehdään. Sanastoehdotuksen linjaus on siksi epätietoisuutta ja sekavuutta ai-heuttava nykyiseen ajatteluun verrattuna. Nykymuodossaan se aiheuttaisi huomattavia hankaluuksia hyvin edenneen vaikuttavuusinvestoimisen ja erityisesti vaikutusten hankinta-ajattelun edelleen kehittämiseksi ja käytäntöön viemiseksi. Tähän on kiinnittänyt huomiota myös Oxfordin yliopiston yhteydessä toimivan Governmental Outcomes Lab:n edustajat (osaamiskeskuksen johtaja Mika Pyykkö toimii kuluvan vuoden Go Labin kutsumana Visiting Fellow of Practice –asiantuntijana). Osaamiskeskuksen näkemyksen mukaan sanaston logiikan olisi seurattava edellä kuvattua ja perinteiseen vaikuttavuusketjuun perustuvaa ajattelua.
2. Sanaston voidaan ajatella olevan joiltakin osin liian yksityiskohtainen. Osaamiskeskuksen näkökulmasta olisi hyvä lähteä liikkeelle jossakin määrin yksinkertaisemmasta raamista, jonka riittävän samanlainen omaksuminen ja käyttöön otto kaikkien eri toimijoiden osalta olisi huomattavasti nyt ehdotetun kaltaista hyvin yksityiskohtaista sanastoa todennäköisempää.

Annamme mielellämme lisätietoja, joita löytyy myös Vaikuttavuusinvestoimisen osaamiskeskuk-sen nettisivuilta: <https://tem.fi/vaikuttavuusinvestoimisen-osaamiskeskus>

Pyykkö Mika

Työ- ja elinkeinoministeriö - Vaikuttavuusinvestoimisen osaamiskeskus
(TEM)